

La premsa i la ràdio en català bullen a Andorra

Des de fa uns mesos s'ha despertat al país l'interès pels mitjans de comunicació

—Joana Viusà—

Andorra, que havia estat sempre bàsicament depenent dels mitjans de comunicació estrangers, ha anat despertant a poc a poc a la creació d'una xarxa periodística pròpia, lògicament en català, que és la llengua oficial del país. Però en els últims mesos, aquesta marxa progressiva cap a la infraestructura comunicacional autòctona s'ha accelerat vertiginosament: ràdio i televisió pública, tres setmanaris, dos diaris en marxa i un tercer en preparació cobreixen un mercat insignificant en el qual també tenen una presència important els mitjans de Barcelona i Lleida. La presència creixent de periodistes catalans a Andorra crea, a més, tota una problemàtica laboral i professional nova.

Els habitants d'Andorra tornen a tenir televisió pública (en període de proves) i una emissora, Ràdio Andorra, que sortí a l'aire ara fa exactament un any. Tot plegat se n'havia anat en orris per falta de pressupost general i per causa d'una batalla política i institucional. El 31

de gener passat, el Govern en funcions va restablir la línia de crèdit bancari.

Tota la vida política i administrativa està trasbalsada pel fet que el Principat d'Andorra està en un procés constitucional, el qual, si tot va bé, donarà al país, d'aquí al final d'any, carta de sobirania d'Estat. Així ho ha decidit el copríncep Mitterrand, que ja n'està fart que França s'hagi de veure cada dos per tres arrossegada al Tribunal dels Drets Humans d'Estrasburg perquè és corresponsable de la justícia d'Andorra.

Ràdio Andorra

Una decisió parlamentària de mitjan gener de 1992 de tancament de la radiotelevisió va ser revisada l'endemà de la dissolució de l'assemblea, en la sessió en què es fixà la data de les noves eleccions (el 5 d'abril vinent). De fet, tant Ràdio Andorra com la TVA es van posar en marxa

Manuel Sansa, director de la radiotelevisió andorrana, a la festa inaugural de Ràdio Andorra, l'1 de gener de 1991, a les 0 hores.

Un any funcionant a empentes i rodolons

FOTO: M. C. GRAU

— El tiratge de cada diari és insignificant (sobre el miler d'exemplars) i semblant al nombre d'exemplars que venen alguns diaris de Barcelona —

portuguesos, que són un col·lectiu immigrat nombrós a les Valls, compren cada setmana perquè porta la secció d'anuncis laborals més important de tota la premsa. Tanmateix, els quioscos d'Andorra han registrat un descens d'un 25% de la venda d'*Informacions* setmanal, produïda per la sortida d'*Informacions-Diari*. Ambdós mitjans són del mateix propietari, Francesc Ruiz, que publica exactament els mateixos anuncis cada dia.

Ràdio Valira

L'emissora Ràdio Valira, fundada el 1986 per cobrir el buit radiofònic deixat per l'emudiment de les dues emissores concessionàries, és, de fet, de titularitat espanyola, amb seu a la Seu d'Urgell. L'absència de marc legal en matèria de radiodifusió va abocar els seus promotors a trampejar amb aquesta fórmula híbrida. De fet, emet vers i per les Valls andorranes, essencialment. És privada i propietat del periodista Gualberto Osorio i del tècnic Josep Rabadà, amb una participació de l'organisme públic de seguretat social (CASS) d'un 38%. La seva audiència suma entre 60.000 i 65.000 oients, i la fan cada dia 14 professionals fixos i col·laboradors. A les Valls andorranes, també s'hi poden captar sis cadenes de televisió: les dues estatals espanyoles, la catalana i les tres franceses, a més d'una colla d'emissores de freqüència modulada, de banda i banda del Pirineu.

La novetat de la premsa diària

Durant l'any 1991 van crear-se dos diaris: *Diari d'Andorra* i *Informacions-Diari*, que va sorgir com un tigre de paper, amb ànsies "d'enfonsar" el primer contrincant. La saludable competència ha obligat el *Diari d'Andorra* a contractar directius professionals, com ho és el gironí Pius Pujades, antic redactor en cap de l'*Avui* i ex-director i ex-gerent de *Punt Diari*, el qual ha reorganitzat un equip de 15 redactors, dins d'un conjunt d'una trentena d'empleats, i ha aconseguit una millora considerable del producte. Tanmateix, és superat en la venda quotidiana pel seu directe rival *Informacions-Diari*, que surt set dies per setmana. El *Diari d'Andorra*, si bé reconeix una xifra de vendes situada entre 600 i 800 exemplars sis dies per setmana, té un coixí de 500 abonats.

Un tercer diari i una revista del cor

Posats a fer, la notícia que Antoni Cornella estava muntant un tercer diari no va sorprendre ningú, entre altres raons perquè ja no s'entén que puguin sobreviure'n dos. No sols deia que estava preparant la sortida d'un diari que es podria dir *Andorra Express*, i que comptaria, segons ell, amb la col·laboració del *Diari de Barcelona*,

sinó que va anunciar que el 5 de març el seu setmanari, *Correu Andorrà*, es transformaria en una revista setmanal a tot color i bilingüe, a l'estil de *Panorama*, amb el nu de la Kim Basinger a la portada. El capital que s'ha desembossat per la impremta i l'equipament, segons Cornella, no supera els 60 milions de pessetes.

Una trentena de periodistes catalans

La creació de dos diaris un mateix any ha modificat l'escenari de la professió, amb l'arribada de saba nova i jove, tota provinent del planter de Catalunya. Els quatre periodistes veterans s'han vist, de sobte, desbordats per una trentena de nous professionals, que han anat "pujant i baixant" entre Barcelona i Andorra la Vella; una nova realitat que ha fet millorar un xic més el tracte de l'administració envers els informadors, els quals, ara com ara, són acceptats en el "sanctus sanctorum" parlamentari andorrà, on ja poden seure en una banquetta de la sala del Consell General. Fa només deu anys, els soferts informadors esgarrapaven frases del debat parlamentari escoltant d'amagatotis darrera la porta, esquivant com podien el "nunci".

Els precedents

Fa deu anys, val a dir-ho també, el panorama informatiu de les Valls era ben diferent. Només hi existien tres setmanaris, cadascun d'un clan diferent: *Poble Andorrà*, *Andorra-7* i *El Noticiari de les Valls*. Posteriorment, aquests dos últims van desaparèixer. Cal fer esment d'una publicació mensual creada per professionals d'aquests mitjans, la revista *Línia*, que va constituir una experiència única i limitada en el temps. L'efervescència de mitjans de comunicació actual es podria equiparar una mica a la que va caracteritzar els últims anys del franquisme, que tan enriquidors van ser per al panorama intel·lectual andorrà gràcies al suport d'escriptors i catalans. En efecte, cap allà els anys setanta van sorgir diverses iniciatives, com la revista *Claror*, *Posobra*, *Tribuna* i *Andorra-Magazine*. En aquella època radiaven, en ona mitjana i amb tota la potència que tenien concedida pels coprínceps i els dos Estats veïns, Ràdio Andorra i Sud-Ràdio, que, dirigides per francesos vers el mercat francès (que patia aleshores monopoli radiotelevisiu), atreïen de fora de les Valls molts professionals de la informació i de l'animació, tal com està passant ara, però amb la diferència que aleshores no venien de Barcelona, sinó de París i de Tolosa.

L'obertura a l'exterior

La cancel·lació de les concessions va acabar amb el "colonialisme" en les ones andorranes i va obrir les Valls a les freqüències modulades

— S'ha desfet a última hora el projecte de fusió entre El Poble Andorrà i el Diari d'Andorra, que es donava per fet abans de l'hivern —

catalanes. Primer s'hi va sentir Ràdio Manresa, amb la qual molt ràpidament uns quants informadors van establir connexió diària per fer un petit informatiu andorrà, que va anar creixent fins a ocupar diverses hores de la programació d'aquesta emissora, amb *magazines* i molta publicitat. D'aleshores ençà, s'hi capten totes les emissores barcelonines i una de Lleida.

El Periódico ven tant com el diari local

La premsa escrita que arriba a les Valls presenta la mateixa doble vessant —franco-espanyola—, molt pròpia del país, però destaca la venda de diaris de Pirineu en avall. El diari que més venda hi té és *El Periódico de Catalunya*, entre 600 i 700 exemplars. És seguit per *El País* (500), *La Vanguardia* (450), *l'Avui* (200) i el *Diari de Barcelona* (de 70 a 80). Aquestes xifres són d'un dia determinat de mitja setmana, i cal tenir en compte que a les Valls hi ha molt el costum d'abonar-se als diaris; per tant, convé afegir-hi un nombre equivalent d'abonats per cada títol, a més de tenir present que es ven el doble els diumenges i els dies d'allau turística. Les revistes del cor tenen molt de lectorat a Andorra, i

n'encapçalen la llista les revistes *Pronto* i *Lecturas*, amb unes vendes que van dels 800 als 1.500 exemplars, segons la portada que ofereixen. ●

El quiosc de la plaça del poble, a Andorra la Vella, és un dels que ven més premsa. A sota, redacció del Poble Andorrà, amb la seva directora Maria Carme Grau

Un lent camí cap a la normalització

— **Ramon Fusté, productor de "La vida en un xip", viu a Andorra i ha esdevingut conseller del govern d'Òscar Ribas en matèries àudio-visuals** —